

DELAVSKA POLITIKA

Izkaša dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predaj 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 66.

Sobota, 19. avgusta 1933.

Leto VIII.

Pred novo civilizacijo?

Italijanski predsednik vlade, duce Mussolini, pravi v neki svoji razpravi, da nastopa v razvoju človeške družbe nova civilizacija. V čem prav za prav obstaja ta nova civilizacija, Mussolini ne pove, pač pa trdi, da je eden glavnih vzrokov te nove civilizacije neosebnost kapitalizma. Zasebni kapitalizem se je razvil in njegovo življensko existenco ne branijo več njega pravi »lastniki«, marveč tretje, tajne osebe, direktorji in upravniki. Ti ljudje imajo danes absolutno gospodarsko moč, kateri se klanja družba z oblastni vred. Ta tajna oblast direktorjev zapoveduje in vodi vse javno življenje. Resnica je, da je premalo onih, ki bi hoteli in mogli braniti civilizacijo demokracije. Zato fašizem lahko izvaja svoje eksperimente trenutno v interesu dozorevajočega kapitalizma. Civilizacija pa to ni nova. To je povratak v suženjstvo, v dobo še večje brezpravnosti delovnih ljudi. Fašizem utrjuje kapitalizem, zastruje in poslabšuje pa socialni položaj delavstva. Zakaj, kakor v fašistični diktaturi izpočetka, tako bo tudi v stanovski državi, kolikor se ta zamisel uresniči, diktiral absolutno kapitalizem. Doba fašistične civilizacije torej ne more biti doba nove, plemeniteje napredne civilizacije, marveč je zgodovinska epizoda v razvoju, ki skuša onemogočiti večjo socialnost družbe ter zamašiti usta vsem onim, ki trde, da je družabni red krivičen in da ga je treba izpremeniti. Ta »nova« civilizacija ne odpravlja razrednih razlik v družbi. Odločevalno besedo v fašistični deželi ima kapitalizem; in ta ne bo odpravljala razrednih razlik in krivic, marveč jih bo le še odločneje ignoriral ter zatiral s fašističnim terorjem.

Kakšna civilizacija je to? Kdo naj bi se te nove civilizacije veselil?

Delavstvo? Zasužnjeno delavstvo? Mislimo, da ne! Delavskih razrednih interesov fašizem noče in ne more braniti, zato si bo te interese delavstvo že samo moralo izvojevati tudi v Mussolinijevi »novi civilizaciji«.

Junkerjeve tovarne v Nemčiji sijajno uspevajo.

Najbolj zaposlene so v Nemčiji Junkerjeve tovarne. Vodstvo tovarne izjavlja, da ima za eno leto naročil. Naročila so večinoma privatna. Naročila je zveza saksonskih občinskih uradnikov sedem letal in nemška letalska zveza v Weimarju tudi večje število Junker-Junior letal. — Na čigav račun in po čigavem naročilu?

20 milijonov vreč kave so uničili

v Braziliji do 31. julija t. l. v vrednosti nad eno milijardo dinarjev, vendar to ne bo dosti razbremenilo trga, ker se pridela na leto 40 milijonov vreč, porabi pa komaj 25 milijonov. Ampak, da bi znižali ceno kavi, to jim še na misel ne pride.

Grozna poplava na Kitajskem.

Rumena reka na Kitajskem je zaradi deževja poplavlila več pokrajin. Nad 50.000 oseb je potonilo.

Delavstvo mora nastopati povsod kot en mož.

Ponosne in srečne so lahko tiste delavske organizacije, ki spoštujejo pri vseh delavskih akcijah nesebično solidarnost. Tega so zmožne samo svobodne delavske strokovne organizacije, ker imajo višji, splošni cilj, da izboljšajo delavski položaj v splošnem. Svobodne strokovne organizacije se ne bore za posamezne »stanovske« interese, ne iščejo protekcije pri tej ali oni meščansko-kapitalistični stranki, marveč se naslanjajo absolutno na sodelovanje vsega delavstva in na združeno silo organiziranega delavstva.

Kapitalističnemu svetu ta delavska solidarnost ni po volji. Zato se v razvoju dogaja, da kapitalizem z brutalno silo udari po delavskih ustanovah, misleč, da se s tem iznebi svojega nasprotnika. Toda taki udarci so udarci po vodi, ker se duhovne sile, če ne vidno pa vsaj nevidno družijo in združujejo, da končno parirajo reakcionarni udarec.

Zaradi tega je delavska solidarnost najpomembnejši znak delavske

odpornosti v normalnih časih, ki ne preneha, čim čilejša je, tudi ne v dobi reakcije.

Pred nami so volitve v delavsko zbornico. Ta zavod je javnopravno zastopstvo delavstva pod kontrolo ministrstva socialne politike. To je povsem delavska zakonita ustanova, kjer podjetniki direktno nimajo odločevalnega vpliva. Zato, prav zato je silno važno, da so v tem zavodu pravilno zastopani delavski interesi in da ne silijo vanj tuji vplivi meščanskih ideologij, ki namenoma zavoda utegnejo samo škodovati. Zato so volitve v delavsko zbornico važna akcija, pri kateri mora organizirano delavstvo s ponosom in solidarnostjo delovati na to, da bodo v novi zbornici popolnoma zaščiteni interesi delavstva.

Potrebna je le delavska zaveza, solidarnost vseh organiziranih strok in zaupnikov. To so naše organizacije in naši zaupniki vedno razumeli in bodo tudi sedaj.

Odgovor Hitlerjevimi izjavam.

Sodrug Oton Wels Hitlerju.

Sotrudniku lista »Newyork Times« je podal Hitler prav značilne izjave za resnicoljubnost nemškega fašizma. Na te izjave odgovarja predsednik soc. dem. stranke Nemčije. On pravi med drugim:

Hitler pravi, da v takozvani revoluciji, ki je pa v resnici najbolj brutalna protirevolucija najbolj črne reakcije, ni poginilo niti dvajset ljudi. Že samo uradni podatki jih naštevajo precej več poleg takozvanih »samomorov« v ječi ali »usmrtnice« na pobegu. Nemškemu narodu grozodejstva niso znana, ker se o njih ni smelo poročati. Dne 21. junija je bil umorjen soc. dem. poslanec Stelling, pa o umoru ni poročal noben list. V strahotnem poboju kopeniškem pred durmi Berlina je bilo ubitih 19 oseb. Sploh se pa število umorov ne da ugotoviti, ker proti morilecem niti v enem primeru ni bi-

lo uvedeno kazensko postopanje. Krvavih žrtev je bilo doslej nedvomno okoli tisoč.

Se predznejše so trditve Hitlerja o požigu nemškega parlamenta, češ, da so ga komunisti zažgali in hoteli s tem prirediti svetovno revolucijo. Državno zbornico so zažgali tisti, ki so požar rabili za svojo politično propagando. Če trdi Hitler, da je bil v noči od 27. do 28. februarja za številna poslopja pripravljen požar, je čudno, da ni bil še nikdo aretiran. To je Hitlerjeva najnovejša vest. Če je to resnica, potem niso iskali požigalcev tam, kjer bi jih našli. En sam komunist je obdolžen požara, to je poslanec Torgler, čeprav je med zmernimi voditelji in se je sam izročil oblastem, ker se zaveda svoje nekrivde.

Tako se uradno vara svet, ki sveto veruje, kar se mu servira.

Za odpravo nočnega dela v pekarnah.

Pekovski pomočniki pri ministru socialne politike.

Delegacija pekovskih organizacij je izročila ministru socialne politike in narodnega zdravja spomenico z zahtevo, da se odpravi nočno delo v pekarnah. Vprašanje nočnega dela v pekarnah je že rešeno v 28 evropskih državah in naj se reši tudi pri nas z ozirom na zdravje zaposlenega delavstva kakor tudi konzumentov.

Dolgovi naj se znižajo za 90 odstotkov.

V pričetku oktobra se zopet prično pogajanja glede dolgov. Predvsem naj bi se razpravljalo o angleških dolgovi.

Angleška vlada namerava zahtevati, da se nje dolгови znižajo za 90 odstotkov. Po krajšem posvetovanju v Londonu se bodo nadaljevala pogajanja v Washingtonu.

Pogajanja v Washingtonu bo najbrže vodil za Anglijo Macdonald sam.

Volitve v Delavsko zbornico.

Uradne »Službene Novine« v Beogradu objavljajo razpis volitev v delavske zbornice za Ljubljano, Zagreb, Novi Sad, Beograd in Sarajevo. Volitve se bodo vršile v drugi polovici meseca oktobra najkasneje. Predsedniki glavnega volilnega odbora v Ljubljani bo svetnik banske uprave dr. Ivan Karlin; namestnika pa bo imenoval ban. Razpis volitev se je izvršil z objavo razglasa dne 16. t. m.

Socialni angel Roosevelt.

100 milijonov dolarjev za uničenje pridelkov.

Vlada Zedinjenih držav je sklenila, da se takoj razdeli med one pridelovalce lanu 100 milijonov dolarjev (to je nad 5 in pol milijard Din), ki hočejo uničiti 25 do 30 odstotkov svojega pridelka. Denar se takoj izplača, če bi bil dotični producent tudi kaj državi dolžan.

Ustavni boji in delavski razred v Jugoslaviji.

Piše Jovo Jakšič.

Sarajevska soc. revija »Snaga« je priobčila v svoji 8. številki razpravo pod gornjim naslovom; priobčujemo jo — ponekod skrajšano — ker je aktualna in sili vsakega, da o tem problemu razmislija in se opredeli. Uredn.

Mnogo sodrugov je, ki bi jim bilo najljubše, da bi se naš pokret z ustavnim vprašanjem sploh ne pečal. To vprašanje se v polpolitičnem jeziku imenuje plemensko ali nacionalno. Radi težkoč, ki jih je imele gibanje na tej strani, mrzi mnogo našim ljudem, da bi se še bavili s tem problemom, in razumljiva je njihova težnja, da se preko tega vprašanja preide kot preko »buržuaznega, ki se nas ne tiče«.

Drugi sodrugi bi zopet hoteli, da bi se v tem vprašanju pustile našim članom svobodne roke. Plemenska in nacionalna vprašanja so v precejšnji meri stvar čustvovanja, tradicij, časti, prestiža, da celo tudi kapric, pa je težko opredeljevati se napram njim čisto politično.

Končno so sodrugi, ki jim gre najlaže v glavo enostavna rešitev ustavnega problema v naši državi: en parlament in samouprave.

Meni se zdi, da nimajo prav niti prvi, niti drugi, niti tretji.

Stvar, za katero se najbolj živo zanimajo vsi sloji naroda, pa tudi delavci, ne more naš pokret proglašiti kot »buržujsko« in se nič več z njo pečati. Praktično bi to pomenilo, da pustimo delavce, da gredo v najvažnejšem političnem vprašanju z meščanskimi strankami. Dovoliti, da bi vsak član v tem oziru delal, kar bi hotel, bi tudi pomenilo, da gredo delavci za to ali ono meščansko skupino. Zahtevati enostavno rešitev ustavnega spora, je najnevarnejše, ker taka zahteva v naših konkretnih razmerah neizogibno dela vtis pristranosti v korist ene in na škodo druge narodne skupine. Resnica je, da smo mi po svoji preteklosti in po svojem praktičnem delu najbližji resničnemu kulturnemu in nacionalnemu jugoslovanstvu. Resnica je, da so nacionalna vprašanja zelo nevaren teren za delavsko stranko. Resnica je, da so v srečnejših državah prišle te stvari z dnevnega reda, preden so se delavske stranke sploh pojavile. Res je, da bi moralo biti za delavski razred mnogo »mujnejših« vprašanj. Vse to je res. Toda kljub temu se moramo konkretno opredeliti napram nacionalno-ustavnemu sporu, ker brez tega ne moremo biti političen pokret. Tudi v drugih državah so se delavske stranke spočetka izogibale takim vprašanjem, vendar so se jih prej ali slej morale lotiti.

Da bi to zmogli tako, kakor odgovarja ne le medplemenskemu in medverskemu, temveč tudi mednarodnemu gibanju, moramo iti s stališča objektivne analize pogojev, iz katerih ta spor črpa svoje sokove. Naše politično življenje obvladujejo štiri skupine nasprotnosti.

Eno skupino nasprotnostev tvorijo res različne tradicije, čustvovanja, čast, prestiž, kaprice — ki so ponekod plemenskega, drugod verskega, pokrajinskega, pa tudi osebnega značaja. To so, ako smemo tako reči, ideološka ali mentalna nasprot-

stva. Toda vse druge tri skupine so čisto materialne narave.

Večina krajev, ki tvorijo današnje Jugoslavije, je bila pred vojno več ali manj v kolonijalnem položaju. Ta kolonijalni položaj je ustvaril za neke skupine tujcev predprave v gospodarstvu, upravi in vojski. Take predprave zahtevajo danes in jih dobivajo domači ljudje. Ne sme se podcenjevati moči odpora prej privilegiranih krogov proti novemu državnemu položaju. Njih odkrito solidariziranje s srednjeevropsko kontrarevolucijo ni nobena slučajnost. Izvira iz spontane težnje, da se povrne staro stanje v vsakem pogledu.

Tretjo skupino nasprotstev tvori spor med novim kapitalizmom in ostanki fevdalizma. Novo, kapitalistično načelo, ki se v jeziku primitivne politične ekonomije imenuje korupcija, je starim fevdalnim krogom strašilo, ki je poteptalo marsikatera načela morale in srca.

Četrto in najvažnejšo skupino nasprotij tvori medsebojni boj našega malomeščanstva za vpliv v državi in samoupravah, prav za prav za izkoriščanje državnih in samoupravnih proračunov. Ker je to malomeščanstvo in inteligenca, ki ga ideološko vodi — prvi in drugi imajo velik kapitalistični apetit — koncentrirano v prejšnjih glavnih političnih, upravnih in kulturnih središčih — pravili gospodarskih središč še nimamo — je ta boj dobil videz borbe med glavnimi središči za vpliv in prestiž. Tem središčem — Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu — se je posrečilo, da so svoje regionalne in lokalne interese dvignili nad vse druge in da so zbrali okrog sebe tudi tiste tradicionalne, kolonialne in fevdalne elemente, ki danes ne morejo voditi svoje samostojne politike. Tako je politični razvoj stopnjema prišel tako daleč, da so se vere (konfesije) konstituirale kot plemena, plemena pa kot stranke, v katerih ima glavno besedo malomeščanstvo in njega inteligenca.

Ta analiza se more spopolniti z mnogobrojnimi posameznostmi. Važno je, da to delamo. Kajti mi smo najbolj poklicani, da nacionalnemu in ustavnemu vprašanju v naši državi vzamemo vsako mistifikacijo in da odkrijemo njegovo pravo materialno osnovo. — V prihodnjem članku bo s. Jakšič orisal politične smernice, po katerih naj bi se naš pokret orientiral v tem problemu.

De Valera obvlada položaj v Irski.

Nedeljska demonstracija »modrih srajc« je radi obsežnih varnostnih priprav vlade potekla mirno. Vlada je proglasila v celi državi obsedno stanje.

Širite naš list!

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

57

In razumete, naj je hotel ali ne, moral se je odpeljati.

Morate vedeti, da je te aretacije pričakoval. Zakaj imel je slabo vest: Že teden dni poprej je priznal svojim prijateljem, da čuti, da se nad njim zbira nekaj hudega.

In vzel je kajpak po stari navadi za vse slučaje usnjeni suknjič, nekoliko rasparal podlogo in vžil dvajset zlatih cesarskih dukatov in en zlati kvadrat. Spominjali se še morda boste, da je leta 1924. dala vlada viliti za tehnične namene takšne zlate kvadrate.

Razumeli boste: Za vse slučaje je zašil vse svoje premoženje v usnjeni suknjič in iz tega suknjiča ni potem sploh več izlezel. Tudi v hlače je zašil različne bankovce.

In je čakal.

Ni mu bilo treba, kakor veste, dolgo čakati. Kratko nato so ga odpeljali s suknjičem vred. In na jesen se je peljal tja, kamor je spadal. Ni nam znano, kako mu je tam bilo. Mogoče mu je bilo čisto dobro. Posebno, ker je imel precejšnjo zalogo papirja. Razparal je, razumete, hlače in je

Kongres bolgarskih radikalov.

Te dni se je vršil v Sofiji kongres zveze demokratičnih in radikalnih strank. Sprejeti sta bili na kongresu gospodarska in politična resolucija, ki naglašata: Potrebna je gospodarska solidarnost narodov, ki se utrdi z mednarodnimi in lokalnimi pogodbami, pri katerih pa mora biti izključeno gospodstvo kakega naroda ali razreda. Potrebna je stabilnost valut, podaljšanje carinskega premirja. Dalje je potrebna organizacija produkcije, kontrola nad tristi in karteli. Politično je potreben sistem demokratične vlade, ker edi-

no ta more jamčiti za sodelovanje vseh moralnih in duhovnih sil, ki pospešujejo socialni razvoj narodov. Demokratični sistem more jamčiti enakopravnost državljanov, neodvisnost sodnikov, svobodo besede in tiska, svobodo zborovanja ter svobodo kmetov in delavcev.

Resoluciji se glasila meščansko-napredno, zemljoradniki, ki stoje na stališču kmetiške vlade in zblizanja s sosednjimi državami, zlasti z Jugoslavijo, pa trdijo, da lepa načela ne morejo imeti vpliva na bolgarsko notranjo politiko.

Doma in po svetu.

Novosadska davčna afeta se vedno bolj komplicira. Gre za 12 milijonov dinarjev davščin, ki v plačilih niso izkazane. Vsi tozadevni akti so neznankam izginili. Mestna svetnika Bošan in Kiš sta bila aretirana.

Kongres občinskih nameščenecv se je vršil dva dni v Zagrebu. Na kongresu so zahtevali ureditev službenih odnosov, socialno zavarovanje za mestne in občinske nameščenice, predvsem tudi pokojninsko zavarovanje.

Skrbi naših nacionalistov. V zadnji številki »Pobede« (glasilo »Or. ju. ne.«) se nek Jugoslovian bridko pritožuje, da prebivalstvo Savske banovine, zlasti v Hrvatskem Zagorju, posebno rado poje staro Marjino pesem: »Rajsko Djevo, Kraljica Hrvata...«, ki so jo baje zadnjič na proščenju v Mariji Bistrici narodne množice že kar nekako demonstrativno peale. Pisec vidi v tem prikrit separatizem in maskiran afront proti jugoslovanskemu edinstvu.

Ivan Meštrović — petdesetletnik. Dne 15. avgusta 1883 je bil rojen v slavonski vasi Vrhpolje otrok, o katerem ne bi bil nihče mislil, da utegne postati velik umetnik. Starša sta bila Dalmatinca, pa sta bila zaposlena kot dninarja v Slavoniji. Že po enem letu se je rodina preselila zopet v Dalmacijo v Otavice pri Drnišu. Ivan Meštrović je postal pastir. Pri tem je jel upodabljati iz mehkejšega kamna razne podobe. S pomočjo nekega častnika se je šel učiti kamnoseštva v Split in pozneje na Dumaj, kjer so ga sprejeli kljub temu, da ni imel šolske izobrazbe. Profesorji na akademiji so spoznali njegov talent ter so ga vzgajali s posebno pozornostjo. Pozneje je študiral v Parizu. Priredil je do danes že mnogo razstav svojih kiparskih del in povsod so ta zbujała veliko pozornost. Njegova dela se odlikujejo po originalnosti. Lani je priredil razstavo tudi v Ameriki in letos pa v Pragi.

Dr. Hans Mauthner je umrl v Ischlu za kapjo. Mauthner je bil podpredsednik Kreditnega zavoda ter upravni odbornik raznih bank in

industrijskih podjetij. Star je bil 67 let.

Uvoz socijalističnega mesečnika »Snaga« v Nemčiji prepovedan. — Nemški državni notranji minister je dne 31. julija t. l. prepovedal uvoz v Nemčijo za socijalistični mesečnik »Snaga«, ki izhaja v Sarajevu. Sodrugi in sodrugi, naročajte in širite s podvojeno vneto to našo revijo.

Vtisi iz otroške dobe ostanejo človeku celo življenje v spominu. Da bi se povečal krog iskrenih prijateljev, začneja tovarna TIVAR OBLEK že pri otrocih. Ona si pridobiva takorekoč naraščaj svojih odjemalcev na ta način, da zbira otroke okrog Tivar-strica. V vsakem oddajališču se bodo delile izkaznice, katerih lastniki bodo dobili razna darila, kakor n. pr. knjige, otroško čtivo, znake, kratko stvari, ki otroke najbolj razveselijo. Z nakupom otroške obleke bodo torej roditelji napravili svojim ljubljencem dvojno veselje. Rt.

Italijanski letalski minister Balbo je poletel z večjo skupino letal v Ameriko in nazaj. Ta polet je veljal okoli pol milijarde dinarjev. Ko se je vrnil, je postal maršal in pojde v pokoj. — Ali je to produktiven izdatok?

Mednarodni demokratiški kongres se je vršil te dni v Sofiji v Bolgariji. To je bil deveti kongres radikalnih in demokratičnih strank. Zastopane so bile Francija z 19 delegati (vodil je Herriot), dalje Anglija, Poljska, Grčija, Danska, Holandska; Nemčija, Turčija (z opazovalci). Namen kongresa je bil zabrisanje vojnih posledic in zmage.

Tajna pogajanja med Avstrijo in Nemčijo se vrše v Švici. Nekateri nemški listi opominjajo, da dosedanje nemško izzivanje zbuja veliko ogorčenje v inozemstvu in izpodkopava ugled in resnost Nemčije. Od pogajanj pričakujejo uspehov, vendar bo pa Avstrija z vsakršnim sporazumom z Nemčijo odprla samo vrata širje nemškemu fašizmu.

LETOŠNJE KNJIGE ČANKARJEVE DRUŽBE

bodo posebno lepe. Med njimi bo tudi znamenita knjiga »Dialektični materializem«. — Plačajte članarino 20 Din že zdaj!

Ce si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Politična muzika. Alpski vrh Zugspitze, na katerega vodi z avstrijske strani vzpenjača k gorskemu hotelu, leži na meji med Avstrijo in Bavarsko. Znana Deutschmeisterkapela je najavila te dni prireditve svojega koncerta na Zugspitzi. Ko so hitlerci na oni strani meje o tem zvedeli, so ob istem času pripeljali svojo nacionalno-socialistično godbo iz Garmischa na vrh gore in se postavili z njo kmaj 50 metrov od Deutschmeisterov. Spočetka je zgledalo, da se bodo kar z instrumenti začeli obdelovati, pozneje so se pa pomirili in igrali izmenoma tako, da je publika vsestransko prišla pri tej tekmi na svoj račun. Nameravano oddajanje po radiu, pri katerem so hoteli tudi nasprotniki sodelovati, so pa Avstrijci raje odpovedali.

Slovaški praznik. V Nitri na Slovaškem se vrši te dni velika cerkvena in državna slavnost povodom 1100 letnice, ko je slovaški knez Pribina na pobudo solnograškega nadškofa Adalrama ustanovil v Nitri prvo krščansko versko občino, ki pa so jo oskrbovali spočetka nemški duhovniki. Šele kakih 30 let pozneje sta prinesla apostola Ciril in Metod na Čehoslovaško slovansko sveto pismo. V socialnem oziru pa Slovaki od tega v vsej tej dolgi dobi niso ničesar pridobili; šele kot člani moderne, demokratične države so vstopili v krog ostalih kult. narodov.

Dr. Göbbels je postal milijonar. — Višek morale. Med drugimi voditelji je tudi dr. Göbbels znal izrabiti v svoj prid konjunkturo v tretjem cesarstvu. Dr. Jože Göbbels je poročil pred enim letom ločeno ženo veleindustrija Quandta, ki spada med najbogatejše Nemce. Quandt si je hotel svojega edinega sina pridržati ter je izplačal ženi ob ločitvi en milijon mark. Po prejemu denarja pa žena ni dala otroka in se je po nasvetu svojega drugega moža rajši dala tožiti. Naenkrat so Quandta odgnali v zapor, čeprav se ni nikdar politično udeleževal, češ, da nosijo njegova podjetja preveč dobička in da preslabo plačuje delavce. Quandt je zato moral plačati štiri milijone mark kavicije, da so ga izpustili iz ječe. Takoj nato pa sta napravila dr. Göbbels in Quandt pogodbo, da Quandt te štiri milijone mark podari svojemu nedoletnemu sinu, da sina obdrži mati ter da sme sedanja Göbbelsova žena neomejeno uživati dohodke tega denarja. Kmalu nato je bila preiskava proti Quandtu ustavljena. Tako ima Göbbels, če računamo samo obresti od tega zneska, okoli 3.400.000 dinarjev dohodkov na leto. — Taka je moralna kvaliteta »voditeljev«.

tu in tam jemal iz te denarnice potreben denar, zlata pa, razumete, se sploh še ni dotaknil.

Tako je preživel tam že čez eno leto. Naenkrat pa je zbolel.

Zbolel je na vnetju pljuč. Prehladil se je. Pri delu je bil na prepihu. In tako je zbolel.

Razumljivo: Nahod, kašelj, hripavost, temperatura je bila namreč štirideset stopinj pod ničlo, apetita ni imel. Sploh je človek čutil, da je smrt blizu.

In tako je slekel neko noč suknjič in zopet začel parati podlogo.

Razparal je podlogo, polagal zlatnik za zlatnikom na jezik in jih požiral.

Pogoltnil je morda pet ali šest zlatnikov, kar je nenadoma eden izmed njegovih prijateljev opazil to zločinsko delo. Stanovalo jih je takrat sedem skupaj.

Prijatelj je torej opazil in začel kričati. Ni dovolil, da bi bolnik pogoltnil še preostale zlatnike. In dasi je bolnik jokal in prosil, je prijatelj rekel:

»Ni mi,« je rekel, »žal tega zlata. Ne bom ga vzel za sebe. Ne morem pa dovoliti, da ga ti požiraš. In to tem manj, ker se ne unira vedno radi vnetja pljuč. In potem ne boš samo brez denarja, temveč boš imel še oblaten želodec.«

In kratko povedano, kmalu nato je bolniku jelo postajati bolje. V pljučah ga ni več bodlo.

Lahko je dihal svobodneje. Ali sedaj se je začela druga nevolja. Jelo ga je zbadati v želodcu. Appetit je prestal in manjkalo mu je slin.

Bolnik bi kajpak lahko dosegel, da bi ga odpeljali v Tomsk k operaciji. Ali tega ni hotel. Njegovo zdravje mu tega ni dopuščalo. Mogoče se je bal, da ga bodo narkotizirali. Zdravniki bi lahko, če bi ležal tako brez zavesten, odnesli vse premoženje.

Ali soglasen je bil za vsa različna notranja sredstva in z masiranjem.

Različna močna sredstva, razumljivo, so poglala zlatnike iz želodca. A ko jih je štel, je moral ugotoviti, da jih je manje, kakor se spodobi.

Vsa reč sploh ni bila popolnoma jasna. Mogoče so pri iskanju kak zlatnik ukradli, ali pa je kaj zaostalo v želodcu.

Če vzamemo namreč, da ni v želodcu ničesar ostalo, tako so manjkali trije zlatniki in kvadrat. To bi se reklo, da so bili v resnici ukradeni. To bi pomenilo, da so notranja sredstva in masiranje bila brez pomena.

Ali zakaj bi sumničili ljudi? Mogoče še leže v želodcu. In to toliko bolj, ko to nima nobenega vpliva na zdravje. Zlato vendar ne rjavi. Lahko torej brezkončno leži.

Seveda je škoda, če denar ni v prometu. Morda so ga pa že drugi ljudje spravili v promet!

Konec.

Vsaj enega
novega naročnika
bom pridobil vsak teden za

„Delavsko Politiko“

To mora biti trden sklep vsakega
zaupnika, vsakega za-
vednega proletarca v letu 1933.

Sodrug! Ako boš to izvršil,
uspehi ne bodo izostali

Zahvalna daritev za zmago nemškega fašizma. Nemški škofi pod predsedstvom kardinala Bertrama poveličujejo fašizem. V Nürnbergu se bo vršil dne 31. t. m. fašistični kongres. Nemški škofi so sklenili, da se na predvečer kongresa pol ure zvoni po vseh cerkvah, naslednjega dne pa priredi zjutraj svečana služba božja za zahvalo za zmago narodnega socializma. Tako je sedaj politika katoliške cerkve v Nemčiji, ker ji je všeč, da so zmagali in prevzeli oblast kapitalisti in predvojni fevdalci.

Nemški kardinal Bertram je izdal na teologe, to je, semeniščnike, posebno pismo, v katerem pojasnjuje načela duhovne cerkvene politike. Cerkev ni vezana, pravi, na noben politični sistem, na nobeno posvetno vladno obliko. V državni avtoriteti vidi katolik dar božji, katere delo je neodvisno od izmenjave oseb, ki jo nosi. Iz tega sledi popolna pokorščina naprami državni avtoriteti po božji volji.

Mednarodni učiteljski kongres, šesti, ki se vrši v Santanderu na Španskem, je izključil nemške delegate od udeležbe. Voditelj nemške delegacije je bil bavarski naučni minister Schemm. Ugovarjali so francoski in avstrijski delegati, češ, da delegacija ni zastopnica svobodne organizacije, ampak nemške vlade. Izključitev je bila sprejeta z 41 glasovi proti 21 glasom.

V Južnem Walesu na Angleškem so vstopili v stavko rudarji. Obstoji nevarnost, da se bo stavka razširila na vse rudarsko okrožje.

Maribor.

Protestno zborovanje pekovskih pomočnikov. Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, podružnica Maribor, sklicuje v torek, dne 22. t. m. ob pol 14. (2.) uri »protestno zborovanje«, ki se bo vršilo v društvenem lokalu pri »Zlatem konju«. Sodrug, Vaš nedeljski dolgoletni boj in ogromni žrtvami je v nevarnosti. Zato, vsi na zborovanje!

Okrožna konferenca »Svobode«. Minulo nedeljo se je vršila v dvorani Delavske zbornice okrožna konferenca naše kulturne organizacije »Svobode«, ki je v vsakem oziru lepo uspela. Konferenci je predsedoval predsednik tukajšnje podružnice s. Karner, ki je uvodoma pozdravil predsednika centrale s. Štukelja in s. Moškriča iz Ljubljane. Nato je zapel pevski odsek »Svobode« »Pesem mariborskih delavcev«, s. Petijan pa je delegate pozdravil v imenu strokovnih organizacij. Po lepem poročilu, ki ga je v svojem referatu podal s. Štukelj o dosedanjem delu in bodočih smernicah te delavske kulturne organizacije, se je razvila debata, v katero so posegli številni delegati. Konferenca je končno sprejela važne zaključke, ki bodo zlasti v pogledu ožjega sodelovanja s strokovnimi organizacijami velikega pomena za razvoj delavskega kulturnega gibanja.

35.000 obiskovalcev je baje obiskalo prireditve Mariborskega tedna. To so tuji in domači. Največ tujcev je bilo iz sosednje Avstrije, med njimi jako mnogo socializmov.

Zadovoljiv finančni uspeh. Funkcionarji Mariborskega tedna so z letošnjim finančnim rezultatom bolj zadovoljni, nego lani. Po letošnjem obisku in zanimanju sodeč, se bodo te prireditve v bodoče obnesle.

Tekstilnim delavcem iz mesta in dežele v razmišljanje.

Vzroki slabega položaja tekstilnega delavstva v Mariboru.

(Konec.)

Mržnja ali celo maščevanje nad onim nezavednim kmetskim proletarcem pa nista sredstva za odpravo teh strašnih razmer v tekstilnih tovarnah. Mestni oziroma industrijski proletarec se mora zavedati tega, da ni v stanu preprečiti dotoka kmetskega polproletarijata v tovarno, temveč mora iskati načina, kako privedi kmetski polproletariat do zavednosti, do združitve v razredni strokovni organizaciji. Opustiti mora mržnjo proti svojemu sotrpnu, ker če tega ne stori, bo iz tega stanja koval dobiček tretji, t. j. kapitalist, ki sam dela na cepitvi enotnosti med proletariatom in se tega tudi veseli. — Torej ne mržnja in maščevanje, ampak poučevanje vodi k solidarnosti, k združevanju, k ustanovitvi močne razredne strokovne organizacije.

Ko se bosta delavka in delavec v tekstilnih tovarnah, brez ozira odkod prihajata, zavedala tega, da s to mizerno mezo od Din 1.50 do Din 3.50 na uro pri akordnem delu in za vsako malenkost izpostavljena denarni kazni, ne moreta živeti in da je temu kriva le njihova neenotnost, tedaj bosta našla pot k skupnosti v svoji strokovni organizaciji. Ne mržnja in maščevanje med brati, temveč le skupna borba proti enemu, ki brezobzirno izkorišča slehernega delavca in delavko, neoziraje se na narodnost ali vero, proti kapitalizmu. Ni kriv takozvani »kmetski delavec«, da je prišel nezaveden v tovarno, krivi so oni, ki so ga uspavali v nezavednosti, ki so iz njega napravili objekt izkoriščanja, ki so zatrli v njem hrepenenje po človeškem dostojanstvu, po kulturi. — Če se bosta delavka in delavec naučila pravilno spoznavati vzroke njune bede in izvor krivice, ki se nad njima dogajajo, tedaj bo prenehala medsebojna mržnja, ker bosta videla, ožir.

občutila, da je samo eden, ki jih brezobzirno izkorišča, i kmetskega i mestnega proletarca in da se morata združiti ter skupno in odločno zahtevati spremembo neznosnih razmer. Zavedati se moramo, da je industrijski proletarec, pa najsi bo zaposlen v katerikoli industriji, v pretežni večini kmetskega porekla, ki ga je istotako usoda vrgla med industrijski proletariat nezavednega, kakor je danes ta osvraženi »kmetski delavec« in da so se z njim istotako trudili zavedni delavci, da ga zbudi. Popolnoma napačno bi bilo, sovražiti in odbijati to panogo delavstva, ker mora postati vsaka borba brez pritegnitve tega delavstva opasna in nemogoča. Razmere, v katerih sedaj ta navidezno zadovoljen kmetski delavec živi, se bodo izpremenile, ko se mu bodo zaprla vrata rojstne hiše in ko se bo moral preživljati od zaslužka svojih rok, tedaj bo izginilo zadovoljstvo, tedaj bo postal pravi industrijski proletarec, ki bo našel pot v svojo razredno strokovno organizacijo, v kateri se bo skupno z ostalimi, kot zaveden proletarec, boril za večji košček kruha.

Torej še enkrat: Proč z medsebojno mržnjo, sovraštvom in razprtijo. Vse delavstvo v tekstilnih tovarnah naj stopi enotno v svobodno strokovno organizacijo Splošno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije, ki bo vselej zvesta zaščitnica v borbi za izboljšanje položaja tekstilnega delavstva. Delavstvo se naj ne pusti motiti od različnih demagoških kričavcev in frazerjev, ki z nacionalističnimi frazami hočejo razdvojiti delavstvo ter s tem pomagati kapitalistom k še večjemu dobičku in jim omogočiti še večje izkoriščanje te uboge pare. Zapomnite si: Sloga jači, nesloga tlači!

—e—

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Nečloveška gospodinja je gotovo neka milostljiva, ki je svojo 13 letno (!) služkinjo tako mučila, da so se morali zadnji zavzeti sosedje, ki so zadevo prijavili policiji. Ženska je dekletce pretepala in zbadala z vilicami in noži, jo metala ob tla in hodila po njej. Zdravnik je ugotovil na nji težke poškodbe in jo je oddal v bolnico, nečloveška gospodinja pa je ovađena drž. pravništvu.

Proti šušmarjenju so te dni protestirali na svojem zborovanju v union-ski dvorani obrtniki iz cele Dravske banovine. Šušmarstvo, ki se je v zadnjih letih silno razširilo tudi pri nas, prizadeja predvsem najbolj občutno škodo obrtnikom. Toda zastoj se obrtniki tolažijo, ako mislijo, da bodo odpravili to vprašanje s protestnimi shodi in resolucijami. To vprašanje se da odpraviti samo na ta način, da se odpravi brezposelnost, zaposleni delavci pa morajo dobiti za svoje delo tudi primerno mezo, da ne bodo iskali v prostem času postranskega zaslužka. Tudi obrtniki bodo sčasoma uvideli, da je izhod mogoč le v tem pravcu.

Omejitev učiteljskih. Časopisi poročajo, da je baje pristojno ministrstvo odločilo, da se prvi letnik na tukajšnjem učiteljskem letos ne otvori. Kakor znano, čaka v Dravski banovini nad 600 mladih učiteljev in učiteljic na namestitve. Nekateri med njimi čakajo na službo že štiri leta.

Edgenberški sodrugi so minulo nedeljo v velikem številu posetili naše mesto. Pri Tomšičevem drevoredu so jih pričakovali delavski kole-sarji, pevski odsek pekovi in številne sodružice in sodrugi iz Maribora. Po pristrčnem sprejemu so si gostje ogledali mesto in razstave, popoldne pa so se podali v Pekre, kjer so v prijetnem razpoloženju prebili nekaj ur med našimi sodrugji.

Prijatelji Prirode. V nedeljo, dne 20. t. m., se vrši izlet na Mrzlico. Sodružice in sodrugji, ki bi želeli obiskati trpine iz revirjev, so vladno vabljeni. Vožnja do Hrstnika stane Din 35.50. Izletniki se od-peljejo z vlakom, ki vozi ob 5.24 uri iz glavnega kolodvora. Prijave se sprejemajo v petek, dne 18. t. m., od 19. do 20. ure v društvenem lokalu, Frankopanova ul. 1. — Pondeljek, dne 28. avgusta, družabni večer z zanimivim programom. Pričetek ob 20. uri.

Voe, kar rabite za pisarne, kupite v trgovini Ljudske ti-skaarne d. d., Slomškov trg 6

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje.

Zopet nesreča v »Pyroti«. Pretekli petek se je zgodila v tovarni pirotehničnih izdelkov »Pyroti« na Ostrožnem zopet nesreča, ki je pa tokrat spravila 6 oseb v življsko nevarnost. Pri polnjenju rakete se je ena vnela in v hipu je bil delavec, ki je raketo polnil, spečen na roki; petim delavkam, ki so bile zaposlene v bližini, pa je začela goreti obleka na telesu. Vseh pet delavk se je vsled opeklin mahoma zvijalo v groznilih bolečinah. Delavke so pre-peljali z rešilnim vozom v bolnico. Justj Binclova je po devetih urah borbe s smrtjo podlegla strašnim poškodbam, dočim je stanje Marije Galunove in Antonije Vitančeve še vedno zelo kritično. Marija Koroševa in Ana Ločnikova sta pa sicer izven življske nevarnosti, trpeti pa morata izredno hude bolečine. V tovarni »Pyrota« se je zgodilo že več nesreč. Pred leti se je v prejšnji tvornici v Čretu smrtno ponesrečila delavka Golobova iz Celja. Pred kratkim nam je bilo tudi pri-javljena nesreča nekega delavca, katero nadrejene oblasti šele raz-iskujejo, in sedaj zopet ta, ki je od vseh po obsegu in grozoti največja. — Tem stvarim moramo priti sled-njič do dna. Gre za delavska živ-ljenja! Zahtevamo z vsem povdar-kom najstrožjo preiskavo, da se ugotovi, kdo nosi krivdo za to ne-srečo. Sicer se pa tudi pri tej priliki kaže, da tam, kjer ni delavske or-ganizacije, gre tudi vse drugo na-robe.

Članstvo Svobode se poziva k udeležbi pešizleta na Mrzlico v nedeljo, dne 20. t. m. Odhod ob 4. zjutraj od kapucinskega mosta v Celju.

Šahovska sekcija »Svobode« bo imela važen sestanek v sredo, dne 16. t. m. v društveni sobi. Pridite vsi šahisti gotovo.

Proslava 5 letnice obstoja SK OLIMPA. Celje-Gaberje, združena z njegovim IV. sportnim dnevom, se bo vršila v nedeljo, dne 3. septembra t. l. Za to proslavo bo organiziral SK »Olimp« nastope domačih atletov v vseh panogah sporta, kakor n. pr. nogomet, teki, skoki, rokoborba in boks, s sodelovanjem mnogih povabljenih gostov. Ker je edino omenjeni datum klubu s sport-nega foruma rezerviran za take prireditve v Celju, se vsa ostala društva prosijo za toliko naklonjenosti, da bi na ta dan ne or-ganizirala nikakih drugih prireditev. Spo-red proslave, katera bo v zvezi tudi s pro-dajanjem pominskih znakov, bomo obja-vili še pravočasno.

Zabukovca.

Vsled društvenega izleta na Mrz-lico, je nameravani pevski koncert preložen na nedeljo, dne 27. avgu-sta 1933. Začetek ob 3. uri popoldne. Koncert se bo vršil na vrtu gostilne s. Zupanca v Megojnicah. Prijatelji

1. Na 3 vedrice (25—30 litrov) vode se vzame 1 zavitek Persila.
2. Persil se raztopi vedno v hladni vodi.
3. Perilo naj se kuha 1/4 ure.

Pazite vedno na to in dosegli boste perilo belo kot sneg, desinficirano in nepoškodovano.

petja in proste zabave, udeležite se koncerta sigurno v obilnem številu. Družnost!

Trbovlje.

Podružnica I. del. kolesarskega društva je 6. t. m. odkrila spomenik ponesrečenemu Štankotu Šrameljnu. Odkritja so se udeležila kolesarska društva iz Litije, Zagorja, Trbovelj in društvo Zora iz Trbovelj. Vsa društva so darovala krasne vence. Navzoči so bili tudi starši, bratje in sestre in razni drugi sorodniki. Velika je bila udeležba iz okolice. Pri odkritju je bilo marsikatero oko rošno, in to ne zaman, saj vsi vemo, kako dober sin in dober član naše podruž-nice je bil pokojnik. Kolesarji iz Trbovelj izrekajo vsem najlepšo zahvalo za udelež-bo, kakor tudi vsem onim, ki so za posta-vitev spomenika na katerikoli način kaj prispevali.

Zagorje ob Savi.

Razno. Že dolgo je, odkar smo se zadnjič oglasili v našem listu in sedaj je nastala potreba, da se zopet enkrat. Kar se bede in lakote med ru-darji tiče, ne bomo danes o tem raz-pravljali, ker se je o tem že mnogo črnila porabilo, a je vse prav malo pomagalo. Danes imamo namen opo-zoriti na gotova dejstva, s katerimi ne soglašamo, oziroma s katerimi bi radi dotičnike, ki se jih tiče, nanje opozorili. V kolikor je nam znano, je zadnje čase pobirala občinsko troša-rino finančna kontrola v Zagorju, ki je ta posel v redu vršila in v korist občinske blagajne. Ker je pa za to dobivala 5 odstotni odbitek za pobi-ranje te trošarine, se nekdo v občini zelo trudi, da bi dobil on pravico do pobiranja. Mi kot taki nimamo nič proti temu, kdo jo pobira, ali kot občanom in davkoplačevalcem namr je na tem ležeče, da se v redu po-bira, da ne bodo nastali tako veliki zaostanki kakor so bili poprej. — Na-dalje ne vemo, kakšno soglasje vla-da med občinskimi nastavljenici, ven-dar nam se ne zdi primerno, če se njihova delazmožnost od nekoga ugotavlja v gostilni in ne tam, kjer je zato mesta, to je v občini sami. — V Kisovcu za Borovnikom so napra-vili lep telovadni prostor. Telovad-cev sicer ni, v tem je zlo. Zato se nam nič čudno ne zdi, če se o članih »Svobode« tako slabe reči slišijo. Ali bolj čudno se nam zdi, v kakšne namene služi tista pisarniška baraka za Borovnikom, ki je posebno po za-ključku šilhta zvečer polno zasedena. Komu in zakaj naj služijo rudniški objekti, to bo že TPD vedela.

Jesenice.

Trboveljski slavčki na Jesenicah. — V pondeljek in torek dne 14. in 15. t. m. so nas obiskali Trboveljski slavčki. Na kolo-dvoru jih je sprejela velika množica lju-di, na čelu jim kovinarska godba SMRJ, ki je zaigrala delavski deci v pozdrav nekaj ko-madov. Zapel je tudi pevski zbor »Save«. V sprevedu so se »Slavčki« napotili v De-lavski dom, kjer so večerjali, nato so pa imeli v Kinu Radio poleg Delavskega doma koncert. Ta koncert je bil še precej dobro obiskan, vendar večinoma od bolj imovitih

krogov, kajti za delavstvo je bil predrag. Tu je »slavčke« pozdravil v imenu jeseniške »Soče«, pod katere pokroviteljstvom se je ves poset »slavčkov« vršil, g. župan mg. ph. Zabkar in poklonjen so jim bili trije šopki. Koncert je moralno dosegel poln uspeh. Zatem so delavske žene prevzele »slavčke« in jih odpeljale domov na prenočišče. V torek, na praznik, so »slavčki« — menda na lastno željo — peli najprej pri maši, potem so pa imeli drugi koncert za delavstvo po zmernejših cenah, ki je bil veliko bolj obiskan kakor pa prvi in se je razvil v manifestacijo proletarske solidarnosti. Pred začetkom koncerta so pozdravili »slavčke« jeseniški delavski otroci, ki so imeli nekaj posrečenih deklamacij. — »Slavčki« so odzdravili s »Pesmijo rudarskih otrok«. Nato je pozdravila v imenu Zveze delavskih žen in deklet »slavčke« s. Hermina Kristanova in je izročila tako zboru kakor tudi solistki dva šopka rdečih nageljev z rdečimi trakovi, simboli proletarske ljubezni do proletarskih otrok iz črnih Trbovelj. Zatem je v imenu »Saveza metalških radnika« na Jesenicah pozdravil zbor in pevovodjo s. Toman, ki je z izredno izbranimi in primernimi besedami naglasil in povdaril čustva, ki jih imajo jeseniški kovinarji ob obisku dece iz bratskih črnih Trbovelj, ob obisku proletarskega naraščanja. Gromovit aplavz je spremljal njegove besede. Slavčki so nadaljevali s sporedom, se proti koncu tudi zahvalili Jeseničanom za gostoljubnost, obedovali v Delavskem domu, nato pa ob 2. uri popoldne zapustili Jesenice. Koncert, zlasti drugega dne, je napravil na delavstvo ogromen utis in izraz ponosa, kaj zmore proletarska mladina. Kot že rečeno, je bilo gostovanje pod okriljem jeseniške »Soče«, zelo mnogo je pa pripomogla jeseniška Zveza delavskih žen in deklet, ki je preskrbela otrokom pri svojih članicah prenočišče in zajtrk, nudila deci dvakrat čaj in kruh, organizirala pozdrav pri koncertu ter organizirala večerjo in obed. Če potem upoštevamo še kovinarsko godbo, je jeseniško delavstvo pokazalo do otrok svojih tovarišev in sodrugov iz črnih Trbovelj vse svojo simpatijo. — Nekaj potrebnih pripomb k bistvu vse stvari pa morda še sledi.

Sodružica Albina Kunčičeva mrtva. V torek, dne 8. t. m. je umrla kot žrtev tuberkuloze s. Albina Kunčičeva, žena našega sodruga Antona Kunčiča. Stara komaj 28 let je morala ta dobra in srečna žena in sodružica umreti, zapustivši ljubečega jo moža in šest let staro dete. Kako so jo Jeseničani ljubili in spoštovali, je pokazal njen pogreb, ki je bil nadvse lep in veličasten. Organizirala ga je Zveza delavskih žen in deklet, katere članica je bila pokojnica. V sprevedu so beloblečene deklice nosile nad 50 vencev in šopkov. Na čelu je stopala kovinarska godba SMRJ, pa tudi na domu in na grobu je zapel sodružici v počastitev Pevski odsek javorniške »Svobode«. Vsi navzoči so bili ganjeni od lepe zadnje poti priljubljene sodružice. Raz Delavski dom je visel v zadnji pozdrav umrli sodružici in zadrugarici črni prapor. Pokojni s. Albini časten spomin, žalujemo, zlasti soprogu s. Antonu, pa naše sožalje.

Koroška Bela.

Otvoritev občinskega vodovoda na Koroški Beli. V nedeljo, dne 13. t. m., se je pri nas na Koroški Beli vršila otvoritev občinskega vodovoda. Vodovod so pričeli graditi lani in je zajet iz Belščice. Vodovodna napeljava bo nudila vsem občanom občine Koroška Bela dobro pitno vodo. Vodovod je znak lepega napredka občine in je bil že davno potreben. Pri otvoritvi so se pa pripetile razne zanimivosti. Po programu bi se morala vršiti ob 3. uri popoldne slovesna otvoritev vodovoda, po otvoritvi je bila določena gasilska vaja in nato veselica z vrtnim koncertom. Seveda je bila predvidena tudi blagoslovitev vodovoda, pač po starih običajih menda. Toda, glej, čudo, dan pred otvoritvijo je sporočil belski župnik g. Zbontar, da ima prepoved blagosloviti vodovod in to prepoved utemeljil takoj, potem pa še v nedeljo pri pridigah, s tem, da dvema gospodoma ne more služiti, namreč bogu in hudiču. Veselica po otvoritvi mu je bila namreč na poti in zaradi te veselice ni hotel vodovoda blagosloviti. Zanimiva je ta utemeljitev stvari, za katero pa niso mnogi žalovali. Pripominjamo, da se je že večkrat godilo drugače, ko so po blagoslovitvah hiš itd. katoliških mož in društev imeli vsemogoča slava s plesom in tudi nedavno po prihodu z velike ljubljanske proslave so se verniki na Belji precej zabavali. Otvoritev se je vršila torej brez blagoslova. Navzoč je bil občinski odbor, gasilsko društvo Koroška Bela in iz tovarne ter zastopniki gasilske župe in sosednjih gasilskih društev. Tudi tako je otvoritev izpadla v redu, in za njo

Prvovrstno blago po nizkih cenah
dobite v novootvorjeni

TRGOVINI

„DELAJSKI DOM“

I. Z. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

enako tudi gasilska vaja. Zatem so imeli gasilci veselico v Sokolskem domu in igrala je na tej veselici — cerkevna godba. Tudi to je marsikoga zbudilo v oči, da hodijo jeseniški cerkveni godci igrati v Sokolski dom, ko še ni dolgo od tega, kar so po cerkvah grmili proti Sokolom. Ali je to morda že znak sprave? — Sicer pa je bilo vse v redu in Belčani imajo poleg prepotrebne vodovoda še nekaj senzacij in nekaj smeha: župnika, ki noče blagosloviti in cerkvene godce v Sokolskem domu pa še kako malenkost poleg. Pa recite, da ni življenja pri nas?

Jova Jakšič.

Mežica.

Podružnica »Svobode« v Mežici je priredila v dne 14. in 15. avgusta 1933 pešizlet na Peco. Udeležba je bila zelo razveseljiva. Udeležilo se je izleta 42 sodrugov in sodružic. Pridružilo se nam je tudi nekaj sodrugov in sodružic iz sosednje podružnice iz Leš. Naravnost veličasten je bil odhod zvečer izpred Konzumnega društva z mnogimi svetilkami. Na vrhu Pece, kjer smo se utaborili, so nas prihodnje jutro pozdravili sodrugi iz Črne. Vreme je bilo zelo ugodno in je tako izlet nadvse dobro uspel. Pozdravljamo vse sodruge in sodružice, ki so se odzvali našemu vabilu in se v tako lepem številu udeležili izleta in jih vabimo še za prihodnje leto. Sodrugi, ki so ostali doma, pa je lahko žal, zamudili so nekaj ur užitka v naravi. Družnost!

Guštanj.

Proslava otvoritve tukajšnjega kopališča — ob enem prvi utopjenec. Dne 13. t. m. popoldan se je vršila otvoritvena proslava zelo potrebnega kopališča, katerega je zgradila tuk. podružnica Rdečega križa. Da je ta ustanova koristna, zaželjena in res potrebna, je pokazala številna udeležba občinstva. Le žal, da se večji del delavstva te proslave ni mogel udeležiti, ker je bila tik pred plačilnim dnevom, ko le malokateri posejduje 4 Din, kolikor je znašala vstopnina. Vsa proslava bi bila zadovoljivo in mirno potekla, da se ni zvečer okrog 8. ure raznesla vest, da je nekdo izmed kopalcev ostal v vodi. Takoj je par plavačev podvzelo iskanje, in res se je izkazalo, da je kmečki sin iz Kotel, ki se je baje brez vstopnice splazil v bazen, in to v času, ko ni bilo baje več kopalcev v njem, ter utonil. Ni pa še pojasnjeno, kako je bilo to mogoče, kajti našli so ga v plitvi vodi. Ta nesrečni slučaj kaže, da bo treba postaviti nadziralca, plavalnega mojstra, če bomo hoteli slične nesreče v bodoče preprečiti.

Podružnica »Svobode« priredi izlet s tamburaši na Urško goro. Odhod dne 19. avgusta ob 3. uri pop. Vsi prijatelji prirode in društva so iskreno vabljeni!

Bistrica pri Limbušu.

Samomori in cerkveni obredi. Mladi kmet Alojz Lipnik je te dni omagal pod težo današnjih težkih časov. Vsakdanje skrbi za obstoj njegove domačije so tako globoko vplivale nanj, da je sklenil prostovoljno končati svoje življenje. Ponoči je šel v kuhinjo in se tam obesil. Domači so sicer kmalu priskočili na pomoč, a bilo je že prepozno. — Zelo se je hudoval župnik farne cerkve v Limbušu ter je odklonil udeležbo pri pogrebu. Posestnik Lipnik je bil skrben in bogaboječ človek: da je bil tudi dober kristjan, dokazuje dejstvo, da je daroval za nove zvonove kar par sto Din. Še več, vsako leto je zapeljal dva velika voza gnoj v cerkven vinograd. Očividno pa ni zaslužil cerkvenega obreda, niti zvonjenja zato, ker se je obesil. Včeraj je bil spet en slučaj samomora; zastrupil se je mladi posestnik Lečnik v Vrhovem dolu, ki pa je bil pokopan s cerkvenimi obredi in so tudi zvonovi dva dni oznanjali njegovo prerano smrt. Ni naš namen, da na tem mestu razpravljamo glede cerkvenih obredov v slučajih pogreba samomorilcev, ker je nam itak vseeno, če se cerkev pogreba udeleži ali pa ne. Čudno se nam pa vidi, kako

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka: V Znamenju Halleyeve repatice? Piši na upravo »Delavca« v Ljubljani, pošlji predal 290, da Ti jo pošljejo! Brošura stane 16 Din, vezana pa 25 Din. Knjiga je zelo lepa.

Po tomboli požarne brambe
Ruše pridite vsi na

KONCERT

v gostilno Rožkar, Ruše

Za dobro postrežbo bo preskrbljeno!

je to mogoče, da se župnik v enem slučaju pogreba udeleži z vsem pompom, medtem ko na drugi strani odločno odklanja udeležbo pri pogrebu samomorilca in še celo zvonjenje zabrani. Po našem mnenju je vseeno, ako se kdo obesi ali pa izvrši samomor na drug način, samomorilca sta oba neglede na način smrti. Kako je potem mogoče, da cerkev v enem slučaju odklanja udeležbo, v drugem pa izvrši obrede istotako kakor pri slučaju naravne smrti?

Ptuj.

Ustanovni občni zbor podružnice Splošne delavske zveze. V nedeljo, dne 20. avg. t. l. ob 9. uri se bo vršil ustanovni občni zbor Splošne del. zveze, podruž. Ptuj, v društvenem lokalu »Svobode«.

Naši socialni tečaji ali kakor pravijo nekateri »vtepanje socializma« v glave delavcem, so vendar rodili uspehi. V teh resnih časih, ko nacionalni val »osvaja« svet, je bolj kakor kdajkoli potrebna izobrazba in učenje mesto veseljačenja. Le zaveden član ve ceniti razredni delavski tisk.

Znižanje krušnih cen bo kakor pravijo pekovski mojstri veljavno od 15. t. m. Cena se bo znižala za celih 50 par pri kg, tako da bomo imeli »samo« 1 Din dražji kruh kot je v Zagrebu.

Iz delavskega sveta. Naš g. podžupan in tovarnar Pirich je po 15 letnem garantu vsled izčrpanosti odpustil delavca Š., seveda brez vsake odpravnine. Ta je sedaj z družino vred izročil »božji milosti«.

Žrtve Drave. Pred par dnevi je pri kopanju v Dravi utonil 14letni srednješolec Pavko in naslednjega dne 16 letni tiskarski vajenec Rojko. Preveč poguma v valovih stane marsikoga življenje.

Razno.

Vse Hitlerju na čast. Spomeniki Rathenaua, Eberta, da celo Heineja, so morali pasti, da so napravili prostora novim nemškimi bogovom. Ravno te dni so z veliko parado

napadnih čet odkrili prvi spomenik božanskemu Adolfu v Schwen-du na Turinškem. Občini Sezedrzik v Oppelnu, ki je imela dosedaj poljsko ime, je bilo dovoljeno, da se sme odslej imenovati Hitlersee. 40 bavarskih občin je poklonilo Hitlerju umetniško izdelano spomenico, s katero ga imenujejo svojim častnim občanom. Na spomenici stoji zapisano: »Kovaču tretjega tisočletja, Adolfu Hitlerju, poklanja 30.000 Bavarcov častno občanstvo svojih občin.« Mecklenburški škof je s posebno okrožnico odredil, da je za vse uradnike in nastavlence mecklenburškega cerkvenega okrožja hitlerski pozdrav obvezen.

Nogo svetega Viktorja so ukradli. V cerkvi svetega Nikolaja v Parizu so neznani zlikovci ukradli omaričo, v kateri je bila shranjena noga svetega Viktorja, kakor to trdi spremna listina, potrjena od cerkvene oblasti.

Gospod »Linč«. V Birminghamu so bili zaprti trije mladi črnici, ki so obdolženi, da so se pregrešili nad nekim belim dekletom. Ko jih je te dni hotela straža prepeljati iz ene kaznilnice v drugo, jih je napadla besna tolpa, jih gnala v bližnji gozd in tako dolgo streljala s samokresmi vanje, da so bila telesa črncev vsa preluknjana kakor rešeto.

Predsednik Kube, Machada, je zbežal. Gibanju vstajev se je pridružila redna vojska, ki je prisilila vladu k odstopu. Novi predsednik je Cespedez, prijatelj Zedinjenih držav, ki imajo v tem sporu svoje prste vmes in so vplivale na potek dogodkov s tem, da so poslale tri bojne ladje pred kubanska pristanišča.

»Izenačen« ples. Nemški plesni učitelji si tarejo glave, da bi iztuhali nov »nemški ples«, ker bodo v bodoče razni tuji plesi v Nemčiji prepovedani. Fašizmu najbolj domač ples bi bil bojni ples, če bi imel že toliko korajže, da bi ga začel.

Širite naš list!

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje
mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško
obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko
Din 90.—

Elegantno Kadet otroško
obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene
obleke za šolo:

Za najmlajše:
Velikost 3—4
Din 70.—, 90.—, 110.—
Velikost 5—6
Din 90.—, 110.—, 130.—
Velikost 7—8
Din 110.—, 130.—, 150.—
Velikost 9—10
Din 130.—, 150.—, 170.—
Velikost 11—12
Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:
Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:
Din 190.—, 220.—, 240.—
290.—

Športske bluže:
Din 140.—

Bliža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljenec bo potreboval novo obleko.

Prosim Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste prihranili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

Hubertus za deklice
Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani
Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke:
Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči:
Din 250.—, 320.—

In Baby plašči
Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertusi
Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke
Din 260.—

TIVAR OBLEKE